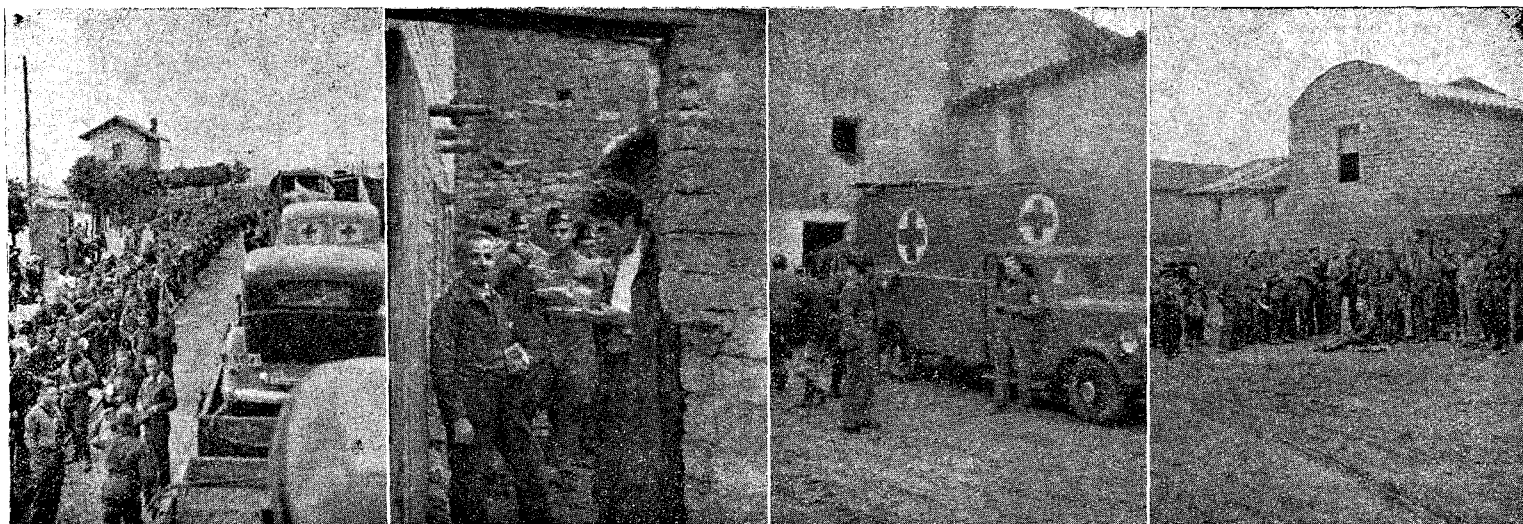

Camí de l'estació al poble de Vicién.

Els companys Iglésies i Garrell es desdejunen.

L'ambulància de la Creu Vermella a la plaça.

Milicians del Vallès que reposen.

suporta millor que els que ho presencien. A nosaltres ens haurien hagut de portar a l'hospital.

Els caps de centúria i els caps de grup van i vénen adelerats disposant on s'ha d'allotjar la gent i en què consistirà el menú del dinar. A tots els preocupa que ningú no li falti res. En Mayordomo — quin gran cor aquest xicot! — no reposa un instant per a atendre tothom i procurar la millor organització possible. Diem que tots els companys l'ajuden a la tasca, que, creieu-ho, no és gens fàcil.

El dinar d'avui significa un gran avenç. Avui, després de l'entremès, hem menjat patates. Però no a l'andalusa, sinó amb conill. Les hem trobades tan bones o més que les d'ahir. I molts han repetit.

A fora segueix plovent. Els carrers, no massa ben esfaltats, no conviden pas a passejar-nos. Altrament, al poble no hi ha hostal, ni cafè, ni tabernes. Fem sobretaula al dispensari amb els companys metges i alguns minyons de Sanitat. Però la tarda és llarga i la pluja no cessa un sol instant. Fanguejant i guardant-nos tot el que ens és possible de mullar-nos, anem i venim

del nostre mirador, des d'on veiem Ossa i on ens arriba més clara la remor del front de combat que, com la pluja, tampoc no cessa un sol instant. Després ens fiquem a casa — o al cotxe que requisàrem en sortir de Barcelona, — i fem sessió de lectura. Esgotat el diari — la Soli, que arriba a migdia — entaulem conversa amb uns veïns. El noi gran de la casa coneix Granollers. «Es més gran i més bonic que Ossa», ens diu. I aclareix que hi treballà uns mesos de picapedrer. Aquella tarda, llavors tot just fa uns moments, han enterrat un noi d'aquella casa, un noi de pocs anys, malaltís ja de naixença. La nova ens sorprèn i ens aclapara. Davant mateix de la casa, a tocar de l'estret portal, no ens havíem adonat de res. La nostra conversa amb aquella bona gent ens suggereix la idea que amb els milicians cal que vagin a Aragó molts mestres i homes que sàpiguen infiltrar les noves idees de la revolució en els cervells de tanta de gent submissa a la qual se li fa difícil de comprendre l'enorme lluita que té per teatre els seus camps mateixos i les seves pròpies cases. Són tan necessaris aquests equips sembradors d'ideals, com els equips sanitaris i d'obriers que

transformin i netegin aquests pobles, embrotats pels caciquisme més vil i oprobios, del qual a Catalunya sols en tenim una idea vague.

En fer-se fosc, som advertits que cal sopar depressa, ja que a les set tenim d'ésser a joc i a les vuit no pot córrer una ànima pels carrers del poble. Atenem la consigna: sopem i ens tanquem al nostre allotjament, al cotxe, que ja no és a la rajoleria, sinó a una plaça irregular que hi ha a l'entrada del poble.

De dins estant del cotxe oïm com es combat a Ossa. La nit és llòbrega. Plou. Plou més que tot el dia. Pels carrers no hi corre ningú sinó les patrulles de milicians que es van repetint la consigna. De vegades passa un auto rabent i els seu pas és anunciat a llarga distància per la claror enlluernadora dels seus fanals. Les ratxades de claror es succeeixen tota la nit i jota la nit veiem aquells homes que amb el fusell al braç vetllen el nostre son sota la pluja que els deu calar fins els ossos. Nosaltres ho confessem, aquesta nit que hem passat sols, tot sols amb l'Iglésies, a la plaça de Vicién, és una de les impressions més fortes que hem sentit en la nostra vida. La nostra

D'esquerra a dreta: El camí de l'estació de Vicién. — Les milicianes de la columna. — En Serres i en Ter.

Fot. Pericas